

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO) v hl. m. Praze v roce 2012

Souhrnná informace o EVVO v hl. m. Praze za rok 2012; zpracováno na podkladě textu pro ročenku Praha životní prostředí 2012 a dalších dokumentů.

Pozn.: následující text zachycuje stav k prosinci 2012

[Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za rok 2011](#)

[Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za rok 2010](#)

[Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za rok 2009](#)

[Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za rok 2008](#)

[Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za roky 2006-2007](#)

[Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za roky 2005-2006](#)

[Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za roky 2004-2005](#)

[Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za roky 2003-2004](#)

ENVIRONMENTÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVA A OSVĚTA (EVVO) V HL. M. PRAZE

Hl. m. Praha vyvíjí aktivity v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v návaznosti na celostátní koncepční dokumenty, platné právní předpisy a mezinárodní dokumenty. Téma EVVO je součástí programového prohlášení Rady HMP na léta 2011–2015 a bylo rovněž součástí i programového prohlášení na léta 2002–2006 a 2006–2010. V roce 2002 schválila Rada hl. m. Prahy (dále Rada HMP) svým usnesením č. 1741 ze dne 22. 10. 2002 cíle a hlavní úkoly EVVO na území hl. m. Prahy v návaznosti na Státní program EVVO v ČR. V únoru roku 2005 byl schválen zásadní krajský dokument EVVO, Krajská koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty na území hl. m. Prahy. Koncepce je základním strategickým dokumentem v této oblasti do roku 2015, na který navazují akční plány KK EVVO pro jednotlivé roky nebo delší období. Během podzimu 2011 byl zpracován a v únoru 2012 Radou HMP schválen Akční plán KK EVVO kraje Hlavní město Praha na období 2012–2013. Realizaci převážné části aktivit vyplývajících z platného Akčního plánu zajišťoval v roce 2012 Odbor ochrany prostředí – OOP, který byl v květnu 2012 rozdělen na Odbor rozvoje veřejného prostoru – RVP a Odbor životního prostředí – OŽP. Dílčí související aktivity zajišťovaly také další odbory MHMP (Odbor školství, mládeže a tělovýchovy – SMT a Odbor informatiky – INF).

Nejvýznamnější aktivity pracovišť MHMP v roce 2012 v rámci EVVO:

Odbor ochrany prostředí MHMP (od 1. 5. 2012 samostatně Odbor rozvoje veřejného prostoru a Odbor životního prostředí)

Ve spolupráci s dalšími subjekty zajišťoval v roce 2012 odbor ochrany prostředí a následně dle svých kompetencí uvedené samostatné odbory přípravu informačních a osvětových materiálů a akcí s tematikou ochrany životního prostředí (se zaměřením zejména na ochranu přírody a městské zeleně, energetiku a odpadové hospodářství). V souladu s Krajskou koncepcí EVVO a Akčním plánem EVVO podporuje ekovýchovné projekty na území hl. m. Prahy rovněž v ostatních tematických oblastech.

Odbor ochrany prostředí a následně Odbor rozvoje veřejného prostoru zabezpečoval také agendu spojenou s granty na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy, kde jednou z tematických oblastí je také EVVO a podílí se na realizaci výstav s tematikou životního prostředí a jeho ochrany.

Vybrané aktivity v roce 2012:

Stěžejními projekty byla organizace již tradiční **informačně - vzdělávací kampaň hl. m. Prahy pro veřejnost v rámci oslav Dne Země na téma ochrany životního prostředí** (proběhla již sedmým rokem v rámci oslav „Dne Země“, realizována byla na území 21 městských částí od 16. 4. do 18. 5. 2012), zprostředkování exkurzí pro školy do provozu zpracování a využití odpadů, zajištění komplexních ekoporadenských služeb pro Pražany, zajištění specializačního studia pedagogických pracovníků MŠ (19 absolventů), projekt ekologických výukových programů pro školy (1.305 realizovaných programů), aj.

Informační aktivity zaměřené na ochranu přírody a krajiny a městské zeleně:

- probíhala průběžná **údržba naučných stezek**, které v prostředí města často trpí vandalismem.

- Pokračovala **instalace informačních tabulí o pražských rybnících a vodních tocích**, jejich historii a současnosti, přírodních a kulturních hodnotách nejbližšího okolí;
- na konci roku 2012 byl realizován rozsáhlý **dotisk stávajících informačních materiálů k pražské přírodě** – 10 materiálům k naučným stezkám v Praze a 13 materiálům k přírodním parkům na území Prahy (Pozn.: distribuce probíhala následně během roku 2013), zároveň byly připraveny a vydány **4 nové informační materiály** ze sady k pražským lesům a lesoparkům (č. 21-24);
- Odbor ochrany prostředí také připravil sérii **tištěných informačních materiálů k revitalizacím vodních ploch a nádrží a drobných vodních toků**.
- Probíhaly **odborné exkurze do maloplošných ZCHÚ** (volně přístupné, pod vedením odborného průvodce);
- pokračovala pastva **ovcí a koz ve zvláště chráněných územích Prahy** (akce podporující povědomí o významu biologické rozmanitosti /diverzity/ krajiny a způsobech její ochrany probíhala již třináctým rokem);
- Oddělení ochrany přírody a krajiny OŽP MHMP uspořádalo ve spolupráci s externími subjekty v průběhu roku dva odborné semináře jako součást dlouhodobého cyklu přednášek určených profesionálním pracovníkům ochrany přírody městských částí hl. m. Prahy, strážím ochrany přírody a dalším zájemcům („Specifika ochrany obojživelníků a plazů“ /březen 2012/ a "Aktuální otázky ochrany přírody a krajiny přesahující do územního plánování" /září 2012/)

Informační aktivity zaměřené na oblast nakládání s odpady:

- **ekologicko - výchovná akce pro žáky 1. a nově i 6. tříd pražských ZŠ** (březen 2012, poskytnutí informačních a propagačních materiálů týkajících se problematiky odpadového hospodářství a čistoty města, akce probíhající již devátým školním rokem, zapojeno 218 ZŠ s počtem 10 589 prvňáčků a 6 999 žáků šestých tříd);
- Ve spolupráci s Českými sběrnými surovinami probíhal již 18. ročník projektu **Sběrové ekologické soutěže na pražských MŠ, ZŠ a Spec. školách** pod názvem „Velká cena Nestlé a Českých sběrných surovin“ (počet soutěžících škol 71, realizace školní rok 2011/2012).
- V roce 2012 zprostředkoval OOP (RVP) MHMP již šestým rokem žákům základních a středních škol na území hl. m. Prahy **návštěvu provozů na využití a likvidaci odpadů** formou exkurzí (celkem 317 exkurzí, kterých se zúčastnilo přes 5600 žáků z 50 pražských škol)

Internetové stránky a aplikace:

Odbor ochrany prostředí po obsahové stránce zajišťoval dále provoz internetových stránek pro veřejnost ENVIS – Informační servis o životním prostředí v Praze (envis.praha-mesto.cz) s dílčími tematickými sekcemi Po Praze podél potoků (envis.praha-mesto.cz/podelpotoku), Pražské studánky (envis.praha-mesto.cz/studanky, informace o celkem 130 pražských přírodních vodních zdrojích – studánkách. Podle potřeby se stránky aktualizují a jsou průběžně doplňovány orientačními rozbory kvality vody), Pražská příroda známá, neznámá (envis.praha-mesto.cz/znama-neznama) a Za památnými stromy Prahy – pěšky a MHD (envis.praha-mesto.cz/zapamstromy, sekce zprovozněna na konci roku 2011). V obsahové gesci OOP byly dále coby součást serveru ENVIS stránky Ekologická výchova v Praze (ekovychova.praha-mesto.cz).

OOP MHMP se obsahově podílel také na aktualizaci Atlasu životního prostředí v Praze (v gesci ÚRM, www.premis.cz/atlaszp, na konci roku 2012 začal převod do nové verze této aplikace) a ENVISu4 (Informační servis o životním prostředí ve vybraných MČ hl. m. Prahy, www.premis.cz/envis4, v gesci INF MHMP).

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy MHMP

Odbor zabezpečoval v roce 2012 agendu spojenou s celoměstskými programy podpory vzdělávání a celoměstskými programy podpory využití volného času dětí a mládeže na území hl. m. Prahy, které každoročně vyhledává hl. m. Praha. V rámci těchto programů jsou podávány a podporovány rovněž projekty související s EVVO.

Odbor informatiky MHMP

Odbor zabezpečoval i v roce 2012 po stránce technické a ve spolupráci s ÚRM a OOP MHMP, provoz informačního systému o životním prostředí v Praze (IOŽIP), zahrnujícího mj. internetové aplikace pro veřejnost Atlas ŽP (Atlas životního prostředí v Praze, www.premis.cz/atlaszp), PREMIS (Pražský ekologický a monitorovací informační systém, www.premis.cz) a webové stránky města k problematice ŽP ENVIS (Informační servis o životním prostředí v Praze, envis.praha-mesto.cz) a ENVIS4 (Informační servis o životním prostředí ve vybraných MČ hl. m. Prahy, www.premis.cz/envis4). Po stránce obsahové byla správa Atlasu ŽP zajišťována Útvarem rozvoje hl. m. Prahy ve spolupráci s OOP MHMP a obsahová správa serveru ENVIS odborem ochrany prostředí MHMP. V průběhu roku 2012 pokračovala úzká spolupráce INF MHMP, OOP MHMP a ÚRM na dalším rozvoji systému IOŽIP.

Hl. m. Praha se v roce 2012 aktivně připojilo k celoevropskému projektu s názvem **EVROPSKÝ TÝDEN MOBILITY**, který se konal od 16. do 22. září s mottem „Pohyb správným směrem“. Součástí programu byly mj. prezentace ekologických dopravních prostředků i informací o alternativních pohonech v dolní části Václavského náměstí se zapojením řady partnerů – PRE, PS a.s., PP a.s., ČEZ, E-ON aj. (od 16. do 21. září), akce Den bez aut (vyvrcholení kampaně 22. září s vytvořením dočasné živé pěší zóny Smetanovo nábřeží, Křížovnická ulice, Palachovo náměstí), Den otevřených dveří Dopravního podniku hl. m. Prahy, hvězdicová jízda Pražské cyklozvonění se zapojením 10 městských částí (15. září), Velká studentská cyklojízda Prahou (21. září). V součinnosti s městem a městskými částmi proběhla pouliční slavnost Zažít město jinak a navazující „Velká podzimní cyklojízda“, které organizovala nezávislá občanská sdružení (22. září).

Aktivity v oblasti EVVO vyvíjí také další organizace v působnosti města, např. Středisko ekologické výchovy Lesů hl. m. Prahy, Botanická zahrada hl. m. Prahy, Zoologická zahrada hl. m. Prahy, Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy, Dům dětí a mládeže hl. m. Prahy. Významná část aktivit je zaměřena i na dospělou veřejnost.

Středisko ekologické výchovy Lesů hl. m. Prahy (SEV LHMP)

Hlavní náplní SEV LHMP je seznamovat pražskou veřejnost s přírodou hlavního města a České republiky. Tuto činnost provádí pomocí

zážitkové pedagogiky a využívá k tomu jedinečného zázemí příspěvkové organizace. Srozumitelnou formou prezentuje péči o lesy a vodní toky v Praze, distribuuje informační materiály zaměřené na jednotlivá území Prahy, věnuje se osvětě v oblasti šetrného lesního hospodaření a vodního hospodářství. Ve spolupráci s jinými lesnickými organizacemi aplikuje úspěšně principy tzv. lesní pedagogiky na území hl. m. Prahy.

Činnost SEV LHMP v číslech:

- Akce pro veřejnost, účast necelých 22.000 návštěvníků (Lesnické dny - Do lesa s lesníkem, Dny Země, Dny dětí a mnohé další)
- Ekologické výchovné programy pro mateřské, základní, střední i vysoké školy z Prahy a okolí, 893 programů pro 20 405 dětí a cca 1 000 učitelů
- Projekty s environmentální tematikou pro 233 dětí a 25 učitelů v počtu 17 projektů. Během těchto projektů bylo zasazeno přes 5 000 stromů a bylo odvezeno na 5 tun odpadu z pražské přírody.
- Celopražská soutěž o nejlepšího sběrače plodů a pečiva pro lesní zvěř. Společnými silami se podařilo žákům nasbírat přes 3,5 tuny lesních plodů a pečiva. Zúčastnilo se přes 60 tříd z 20 škol a školek v celkovém počtu přes 1 000 žáků.
- Od roku 2011 byla ve spolupráci s lesním mateřským klubem Mezi stromy otevřena Lesní mateřská škola pro 12 dětí v Chuchelském háji a od roku 2012 se rozšířila i do Milíčovského lesa.
- Celkově v roce 2012 prošlo rukama či činností pracovníků ekologické výchovy přes 44 000 návštěvníků na 975 akcích.

V současnosti provozuje SEV LHMP informační servis pro obyvatele Prahy o přírodě hlavního města a České republiky. Počet dotazů převyšoval číslo 10 000.

V roce 2011 zahájilo SEV LHMP projekt „Návrat včel do pražských lesů“ a pokračovalo v něm i v roce 2012. Projekt zahrnuje obnovu a zakládání včelnic v pražských lesích a jejich využití v ekologické výchově. Ve spojení s ekologickou výchovou je včelařství propagováno na velkých osvětových akcích a ve školách. Na akcích v roce 2012, kde bylo propagováno včelařství, se účastnilo 10 786 návštěvníků.

Roku 2012 SEV LHMP rozšířilo svoji činnost a začalo provozovat záchranou stanici pro volně žijící živočichy. Celkem v roce 2012 záchraná stanice přijala 1031 živočichů, čím se zařadila mezi pět nejvytíženějších záchraných stanic v ČR. Jedním hlavních témat programů a osvětových akcí v roce 2012 se proto stala ochrana a záchrana volně žijících živočichů. K těmto účelům byly i využívány hendikepovaní volně žijící živočichové pro praktické ukázky veřejnosti (sovy, netopýři, dravci, šelmy,...). Celkem se účastnilo akcí s tematikou živočichů přes 22 000 návštěvníků.

K základním pilířům systému EVVO na území hl. m. Prahy patří školy a školská zařízení.

Mateřské školy: Realizace environmentální výchovy v pražských mateřských školách probíhá na základě Rámcového programu pro předškolní vzdělávání, který se zaměřuje i na tuto výchovně vzdělávací oblast. Cílem nebo záměrem je vytvořit u dítěte zejména elementární povědomí o okolním světě a jeho dění a vlivu člověka na životní prostředí. Některé mateřské školy mají EVVO přímo ve svém hlavním zaměření, jiné pak využívají pouze určité prvky (pozn.: Od školního roku 2004/2005 působí v areálu Ekologického centra hl. m. Prahy Toulcův dvůr Ekologická mateřská škola Semínko). Mateřské školy zařazují do svých školních vzdělávacích programů témata zaměřená především na rozvoj intelektuálních a senzomotorických dovedností, směřujících k porozumění vztahů mezi člověkem, přírodním a sociálním prostředím, ochranou životního prostředí a vytvářením pozitivních vazeb prostřednictvím různých výtvarných nebo pracovních aktivit. Jsou také uskutečňovány výjezdy do škol v přírodě, návštěvy středisek ekologické výchovy na území Prahy, ekologické soutěže, sběr papíru atd. Část mateřských škol je zapojena do projektů zaměřených na EVVO (např. do projektu „MRKVIČKA“ – Síť pedagogů mateřských škol se zájmem o ekologickou výchovu), resp. projektů EVVO blízkých (např. „Zdravá mateřská škola“).

Základní školy: Od roku 2007 je uváděn do školní praxe schválený Rámcový vzdělávací program základního vzdělávání (RVP ZV), ve kterém je EV věnována značná pozornost. V roce 2010 byl aktualizován a inovován. V současné době jsou zpracovávány Standardy základního vzdělávání, jejichž součástí je také vymezení požadavků na vědomosti a dovednosti z oblasti ekologie a životního prostředí, finanční gramotnost, zdravý a zdravý životní styl. Průřezové téma ekologická výchova i po úpravách RVP zůstává i nadále v kurikulárních dokumentech zachováno.

Školy si podle RVP vytvořily své vlastní školní vzdělávací programy (ŠVP), jejichž nedílnou součástí je také EV, a to jednak jako součást jednotlivých vzdělávacích oblastí a oborů (předmětů), jednak ve formě průřezového tématu Environmentální výchova, které je možno řešit jak v součinnosti jednotlivých předmětů, tak i prostřednictvím projektů zaměřených k vytypovaným oblastem problematiky EV a s důrazem na rozvíjení integrovaného přístupu. Není opomenuta ani spolupráce škol s mimoškolním prostředím, především se zdůrazňují přímé kontakty s okolním prostředím. Jedním z úkolů školních koordinátorů EVVO je rovněž zpracování školních programů ekologické výchovy (ŠPEV) jako strategických dokumentů pro EV/UR.

Na základě Metodického pokynu z roku 2008 vydaného MŠMT jsou ředitelé škol a školských zařízení informováni o EVVO a doporučených postupech při realizaci ekologických aktivit ve školách, a mimo jiné je tímto dokumentem vymezena (doporučena) i role koordinátora EVVO. Také další legislativní dokument Národní strategie výchovy a vzdělávání pro UR klade důraz na profesionalizaci činnosti koordinátorů na školách širokého spektra. Posouvá EV k udržitelnému rozvoji a rozšiřuje ji o další pilíře (sociální a ekonomický).

Současným trendem v environmentálním vzdělávání je tedy jeho širší chápání spíše ve smyslu udržitelného rozvoje, pilířů třech: přírodovědného, sociálního a ekonomického. S tím úzce souvisí vzájemné propojování vzdělávacích oblastí „Člověk příroda“ a „Člověk a společnost“.

Významným fenoménem současného vzdělávání je implementace badatelských přístupů do vzdělávání a podpora environmentálního vzdělávání ze strany moderních informačních technologií. Větší pozornost bude nutné věnovat nadaným a talentovaným žákům a žákům se specifickými vzdělávacími potřebami.

Téměř polovina pražských základních škol je zapojena do dlouhodobých programů a projektů (mezinárodních či celostátních) zaměřených na EVVO (projekt M.R.K.E.V. - SSEV Pavučina, programy GLOBE a EKOSKOLA - Sdružení TEREZA, projekt Za NATUROU na túru – APUS o.s., projekt Zvyšování manažerských dovedností koordinátorů EVVO – Klub ekologické výchovy /KEV/ aj.), příp. EVVO blízkých (projekt Zdravá škola koordinovaný SZÚ) nebo je členy Klubu ekologické výchovy (KEV). Školy využívají také ekologické výukové programy nabízené středisky ekologické výchovy (Středisko ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr, Ekocentrum

Podhoubí, Ekocentrum Koniklec, Středisko ekologické výchovy Lesů HMP, aj.).

Některé pražské školy se stávají samy Centry vzdělávání pro udržitelný rozvoj a začínají působit i v oblasti celoživotního vzdělávání. Důležitou úlohu sehrávají také jako komunitní centra v městských částech Prahy. Jako příklad je možno uvést Základní školu generála Janouška v Praze 9, škola je prezentována i SEV jako příklad aktivní činnosti škol v oblasti EVVO na území Prahy. Škola se v posledních několika letech podílí na aktivitách pořádaných MČ Prahy 14 (např. akce ke Dni Země aj.).

Střední školy:

Na gymnáziích bývá vzdělávací obsah EVVO realizován především disperzně v rámci jednotlivých předmětů. Také zde v rámci volitelných a nepovinných předmětů je důraz kladený na EV. Rovněž tyto školy s podporou evropských projektů se stávají centry EV pro školy další.

Ve středním odborném vzdělávání je zařazeno průřezové téma „Člověk a prostředí“ do RVP OV (Rámcový vzdělávací program odborného vzdělávání). Efektivita se odvíjí především od podpory ze strany vedení škol a pedagogů k této problematice. Rovněž SOŠ mají veškeré předpoklady pro fungování jako Centra vzdělávání pro UR v oblasti středního školství, a to zejména při využití jejich profesní profilace a v propojení ekogramotnosti s prvky ekonomickými (např. obchodní akademie v kontextu realizace finanční gramotnosti a základů podnikání).

Pedagogové všech škol mají možnost účastnit se odborných seminářů a kurzů pořádaných pro školní koordinátory, specializačního studia pro školní koordinátory EVVO a dalších akcí pořádaných různými organizacemi a institucemi, např.: středisky ekologické výchovy (Sdružení Tereza, Ekocentrum Podhoubí, SEV HMP Toulcův dvůr, ...), Klubem ekologické výchovy, Národním institutem dalšího vzdělávání, a dalšími.

Pro účely dalšího vzdělávání pedagogů a předávání aktuálních informací, metodiky výchovy a vzdělávání aj. existují v Praze rozličné sítě pedagogů a škol v oblasti EVVO. Pro učitele MŠ to je síť Mrkvička, pro učitele ZŠ a SŠ pak síť M.R.K.E.V. a v rámci Klubu ekologické výchovy Krajská skupina koordinátorů EVVO pro Prahu.

Funkce školního koordinátora EVVO je zatím ustavena pouze na některých základních a středních školách v Praze (část z nich již prošla kvalifikačním specializačním studiem EVVO). Je potřeba vytvořit koncepci dalšího vzdělávání koordinátorů EVVO, ve spolupráci s odborem školství zjistit kvalifikovanost koordinátorů na školách v Praze a nabídnout další kurzy specializačního studia. V souvislosti se změnami ve vedení škol (konkurzy na pozici ředitelů v roce 2012) došlo i k mnohým personálním změnám, tedy i ke změnám kvalifikovanosti koordinátorů EV.

Vysoké školy:

Praha je důležitým centrem také pro oblast terciárního vzdělávání. Na jejím území v současné době působí přibližně 26 vysokých škol nejrůznějšího zaměření a profilace studentů. Téměř všechny vysoké školy již přešly nebo postupně přecházejí na strukturované studium: bakalářské, magisterské a doktorské.

Na problematiku životního prostředí jsou zaměřeny školy vzdělávající odborníky nejrůznějších oborů – přírodovědných, lesnických, zemědělských, i technických. V poslední době je to i oblast společenskovedních oborů včetně teologických, která se též zaměřuje na problematiku životního prostředí. Vzdělávání odborníků k problematice životního prostředí a udržitelného rozvoje se účastní v různém rozsahu a s různým zaměřením většina vysokých škol. Jako příklad specializovaných vysokoškolských pracovišť na problematiku životního prostředí a udržitelného rozvoje je možné uvést Centrum pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy v Praze nebo Ústav životního prostředí na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Také Česká zemědělská univerzita se profiluje jako instituce, jejíž některé fakulty se zaměřují na environmentalistiku nebo problematiku životního prostředí. Pozadu nezůstávají ani technické a další obory.

Podrobné informace o studijních programech a studijních plánech jednotlivých VŠ lze nalézt na webových stránkách jednotlivých vysokých škol.

Problematice ochrany životního prostředí, udržitelného rozvoje a EVVO se v rámci přípravy pedagogických pracovníků věnují v různém rozsahu fakulty připravující učitele, a to nejen Pedagogická fakulta UK, jejíž stěžejní profilací je vzdělávání učitelů všech stupňů a typů, ale také další fakulty jako např. Přírodovědecká, Filosofická či Matematicko fyzikální. Dokonce i Fakulta tělesné výchovy a sportu má ve svých studijních plánech kurzy směřující ke zvyšování povědomí budoucích učitelů o problematice životního prostředí. Při Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze působí Centrum ekologického vzdělávání a výchovy.

Na území hl. m. Prahy působí také řada výzkumných a odborných institucí resortu MŠMT s celostátní působností. Jako příklad lze uvést Národní institut dalšího vzdělávání, Institut dětí a mládeže MŠMT či resortní výzkumné ústavy jakými jsou Výzkumný ústav pedagogický v Praze, Národní ústav odborného vzdělávání v Praze, řešitelé evropských projektů mimo jiné zaměřených také na reformu vzdělávání na základních a středních školách.

REALIZACE PROSTŘEDNICTVÍM DALŠÍCH ORGANIZACÍ

Aktivita nestátních neziskových organizací (NNO):

Významná část aktivit v oblasti EVVO se zaměřením na veřejnost, děti a mládež je realizována nestátními neziskovými organizacemi. V Praze působí přibližně 26 celostátních nebo místních organizací, zabývajících se EVVO dětí a mládeže buď jako hlavním předmětem své činnosti, nebo jako jednou z aktivit. Zvláštní skupinu významnou pro EVVO v Praze tvoří mezi NNO střediska ekologické výchovy a ekocentra. V Praze funguje několik profesionálních specializovaných organizací pro EVVO – členové celorepublikového sdružení SSEV Pavučina (Sdružení TEREZA, Ekocentrum Podhoubí, Středisko ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr a občanské sdružení Ekodomov), ekocentra ČSOP (Ekocentrum - Dům ochránců přírody, Sdružení Mladých ochránců přírody a jeho Centrum pro děti a mládež a další akreditovaná ekocentra ČSOP) a rovněž celostátní profesní občanské sdružení škol a pedagogů Klub ekologické výchovy (KEV).

Vybrané aktivity v Praze v roce 2012

(organizace v abecedním pořadí):

Ekocentrum Koniklec

je složkou občanského sdružení 01/71 ZO ČSOP Koniklec, které vzniklo v roce 1990 z původního přírodovědeckého kroužku založeného v roce 1981. Posláním ekocentra je zlepšování vztahu občanů k prostředí se zaměřením na ochranu přírodního a kulturního dědictví v Praze. ZO ČSOP je také zřizovatelem akreditovaného Ekocentra. Mezi hlavní činnosti patří spolupráce se školami, organizace akcí pro veřejnost, pořádání soutěží a exkurzí, vydávání publikací a materiálů, ekoporadenství a spolupráce se státní správou a samosprávou.

V roce 2012 mělo sdružení 12 členů a mnoho externích spolupracovníků a příznivců. Bylo členem SSEV Pavučina, STEP, a součástí platformy neziskových organizací Praha 3 Še3sil.

Okruhy činnosti v roce 2012:

- **Environmentální vzdělávání a výchova:** realizace 421 ekologických výukových programů pro 6312 žáků z MŠ, ZŠ a SŠ v Praze, realizace environmentálně vzdělávacích projektů na téma vody v rámci projektových dní na Praze 2 a Praze 12, zajištění 176 exkurzí do provozů na zpracování odpadu pro 3728 žáků ZŠ a SŠ
- **Environmentální osvěta:** osvětové akce pro širokou veřejnost, např. Den Země v Praze 12, jehož tématem byla udržitelné energie pro všechny. Na podzim proběhla na Oddechové louce u Vltavy akce „Cyklozvo-nění“, kde byla opět prezentována vodní tematická. Celkem se těchto akcí se zúčastnilo více než 9000 dětí a dospělých.
- **Environmentální poradenství:** V rámci projektu Ekoporadny Praha realizovaný jako zakázka pro MHMP, který sdružuje sedm pražských ekoporaden, poradna Ekocentra Koniklec pořádala tři vzdělávací akce (semináře o hospodaření s dešťovou vodou, o vertikálních zahradách a o přírodním stavitelství), pět osvětových akcí, vydala dvě publikace a řešila 298 dotazů.
- **Naučná stezka „Počítáme s vodou“** – ve spolupráci s Ekocentrem Koniklec bylo vytvořeno jezírko a dvě naučné tabule s mobiliářem (lavičky, koše) v Komořanech (MČ Praha 12), zaměřené na správné nakládání s dešťovou vodou. Slavnostní otevření naučené stezky bylo doprovázeno programem pro děti.
- **Praktická ochrana přírody:** Ochrana jírovce maďalu proti klíněnce jírovcové pokračovala v roce 2012 za finanční podpory MHMP a MČ Praha 3. V tomto roce se podařilo naplnit dva základní cíle projektu: zlepšovat či udržovat stav konkrétních jírovců ve vnitroblocích na Praze 2 a 3 a působit na veřejnost nejen na území těchto městských částí, aby se do ochrany jírovců aktivně zapojila, a podporovat ji v této činnosti např. poradenstvím a dodáním papírových pytlů určených k likvidaci napadeného listí. Celkem bylo v roce 2012 naplněno téměř 550 pytlů listím v 32 vnitroblocích. Velkou zásluhu měli také firemní dobrovolníci, jejichž cenou pomohli pro ekocentrum zprostředkovává Byznys pro společnost.
- 01/71 ZO ČSOP Koniklec kromě Ekocentra na Praze 3 vlastní a spravuje terénní základnu v Dolní Vidimi na Kokořínsku. V roce 2012 se na základně uskutečnilo mnoho víkendových výprav kolektivů dětí a mládeže, o prázdninách pak i několik letních táborů. Kromě toho probíhala řada opravných prací.
- **Mapování zeleně v Pražských ulicích** – spolupráce s TSK. Podařilo se určit a zanést do mapy celkem 4720 stromů. Data byla rovněž zadána do specializovaného počítačového programu, aby je mohla TSK využívat při péči o zeleň. V roce 2012 bylo mapováno území Běchovic (812 stromů), Koloděj (515 stromů), Černého mostu (1037 stromů), Hostavic (192 stromů), Dolních Počernic (124 stromů), Dubče (749 stromů) a Uhřetěvesi (1291 stromů).

Ekocentrum Podhoubí

Občanské sdružení se zaměřuje na efektivní a moderní metody vzdělávání nejen v environmentální tematice. Provozuje vlastní Ekoškolkou Rozárku, nabízí ekologické výukové programy pro mateřské, základní a střední školy z Prahy, Ekocentrum rovněž pořádá semináře pro učitele, kde mohou získat praktické dovednosti a inspiraci pro realizaci environmentální výchovy na své škole. Ekocentrum se věnuje také rozvíjení komunitního života v bezprostředním okolí za pomoci slavností, seminářů, besídek i brigád zaměřených na rodiče s dětmi.

- Ekologické výukové programy pro MŠ, ZŠ a SŠ v Praze a okolí (91 programů pro 2409 účastníků);
- Komplexní vzdělávací cykly pro školy: v rámci komplexního vzdělávacího cyklu prošla jedna škola několika návaznými programy. Školy měly na výběr z velkého množství témat, ze kterých si vybíraly ty, které považovaly za nejvhodnější a program si tak sestavovaly samy. Projektem prošlo 223 dětí v 5 cyklech a 14 programech.
- 17 seminářů a 7 akcí pro veřejnost. Celkem se jich zúčastnilo 620 lidí – učitelé, pracovníci neziskovek věnující se ekologické výchově, rodiče dětí i široká veřejnost. Realizované tematické semináře: cyklus seminářů Respektovat a být respektován, cyklus seminářů na téma Jak začít podnikat, Proč nejde navázat 15dkg něhy, ... aj.
- Ekoškola Rozárka: v roce 2012, ve 2. roce fungování bylo v Rozárce zapsaných 30 dětí k pravidelné docházce. Mateřská školka poskytuje dětem zdravé prostředí (zdravé jídlo, přírodní hračky, denní pobyt venku – na zahradě a v lese, ...). Unikátní je propojení principů Lesní pedagogiky a programu Začít spolu. Ke školce jsou přidružené četné akce pro rodiny s dětmi;
- Ekoškola pro MŠ: novým projektem se Ekocentrum Podhoubí a Sdružení TEREZA snaží vytvořit podmínky pro fungování programu EKOŠKOLA pro MŠ v České republice. Program ekoškola v ČR realizuje Sdružení TEREZA pro ZŠ a SŠ, od roku 2012 je pilotně testován program rovněž na použití v prostředí MŠ. V první fázi byla zpracována metodika, která se nyní testuje s pomocí 22 MŠ přímo v terénu.
- Tematické vánoční a velikonoční dílny pro žáky 1. stupně ZŠ - Na dílně se děti hrou formou dozvídají o zvycích našich předků, pověrách a tradicích i o původu a vzniku našich nejvýznamnějších svátků. Projektem v roce 2012 prošlo 390 žáků.

Ekodomov, o.s.

Občanské sdružení Ekodomov vzniklo v roce 2004 a jeho hlavním posláním je osvěta a propagace udržitelného nakládání s bioodpady a kompostování směrem k různým cílovým skupinám: žákům a učitelům všech úrovní škol, obcím, ministerstvům i odborné a laické veřejnosti prostřednictvím výukových programů, komplexních projektů nebo seminářů nebo divadelně-osvětových akcí. Vedle toho realizuje Ekodomov na území Hlavního města Prahy další environmentálně zaměřené aktivity: výukové programy pro základní školy, exkurze do provozů na zpracování odpadů pro žáky základních a středních škol, Ekocentrum Šárky nabízející široké veřejnosti semináře a workshopy, Dětský klub Šárky inspirovaný konceptem lesních mateřských školek.

- 4499 žáků pražských mateřských a základních škol se zúčastnilo 225 výukových programů z nabídky ekovýchovné sekce Ekodomova, finančně podpořených v rámci veřejné zakázky MHMP.

- Přes 4000 žáků základních a středních škol se účastnilo exkurzí do provozů na zpracování odpadu v rámci magistrátní veřejné zakázky, kterou Ekodomov realizoval ve spolupráci s ČSOP Koniklec.
- Na území HMP realizoval Ekodomov 15 osvětových infostanů a vzdělávacích divadel „Vivat Kompostela“ o kompostování pro děti a širokou veřejnost.
- Proběhl již osmý ročník Soutěže Miss Kompost 2012 o nejinspirativnější kompost.
- V rámci podpory domácího kompostování bylo v Ekodomově vyrobeno a prodáno několik desítek designových kompostérů z modřínového dřeva.
- Již čtvrtým rokem Ekodomov úspěšně provozuje Dětský klub Šárynka (DKŠ) V roce 2012 se DKŠ jako jedna ze šesti vybraných lesních školek zúčastnil projektu tvorby informačního materiálu "Zakládáme lesní MŠ", podpořeného MŠMT.
- Díky pedagogickému týmu DKŠ byly realizovány odpolední zájmové kroužky pro děti a v létě 4 turnusy letních příměstských táborů pro celkem 55 dětí.

Klub ekologické výchovy o. s. (KEV) je celostátní profesní občanské sdružení škol a pedagogů, jehož převážná část aktivit je zaměřena na vzdělávání pedagogů směřující k odbornému a metodickému zvyšování jejich připravenosti pro environmentální výchovu (EV) výchovu k udržitelnému rozvoji (VUR). Další aktivitou je organizování akcí pro děti a mládež. KEV má akreditaci MŠMT jako vzdělávací instituce.

V posledních několika letech se stávají významnou cílovou skupinou také koordinátoři EV a vedení škol (ředitelé a jejich zástupci). Pro ně jsou nabízeny projektovány semináře z oblasti environmentálního managementu výchovných zařízení (např. ekologizace provozu školy, imidž školy v kontextu EV, publicita školy, marketing a propagace školy). Národní síť škol KEV tvoří rovněž 19 škol z Prahy.

- Odborné a metodické zvyšování připravenosti pedagogů pro EV – organizace specializačního studia pro školní koordinátory EVVO akreditované MŠMT; Studium je realizováno ve spolupráci s výzkumnými ústavy širokého spektra resortů, vysokými školami i pedagogy a řediteli z pražských škol. Intenzivně se pracuje na spolupráci se školami sítě KEV, které mají dlouhodobé zkušenosti s EV/VUR a v současné době fungují jako neoficiální školská centra EV/VTUR.
- Realizace specializačního studia pro koordinátory EVVO (256 absolventů po celé ČR).
- Další vzdělávání koordinátorů EVVO - setkávání koordinátorů EVVO a zvyšování jejich manažerských dovedností (úloha středního managementu škol, sestavování školních programů EVVO, strategické plánování rozvoje EVVO na škole, profil školy v kontextu environmentálních aktivit, publicita škol a jejich fungování jako center vzdělávání pro UR, evaluace EVVO na školách). Vydávání metodických materiálů pro koordinátory EVVO např. „Manuál koordinátora EVVO“, „Ekologizace provozu školy“, Management EVVO na školách“ aj.
- Poskytování metodických a informačních materiálů k programům mezinárodně vyhlášeným OSN nebo UNESCO pro určitý rok. Návaznost na spolupráci s Českou komisí UNESCO (předsedkyně KEV doc. Švecová je členkou této komise).
- Realizace vzdělávacích kurzů (seminářů, přednášek, komplexních exkurzí zaměřených na problematiku UR, workshopů) pro pedagogické pracovníky z pražských škol. Akreditováno MŠMT (9 kurzů).
- Organizace celostátních akcí pro školní děti a mládež 2012 – 15. ročník výtvarné a 10. ročník literární soutěže ve spolupráci s Českou komisí UNESCO a Zeleným křížem.

Rok 2012 byl zaměřen na energii a nesl název „Udržitelná energie pro všechny“. Téma je každoročně vyhlásováno OSN a je tématem světovým. Z celkového počtu 128 zapojených škol z celé republiky bylo i 6 škol pražských.

- Ekologické žákovské konference: IX. ročník Středoškolské ekologické konference, VII. ročník Žákovské ekologické konference. Konferencí se zúčastnilo 95 žáků a pedagogů ze základních a středních škol, z toho 10 z pražských škol.
- Rozsáhlá publikační činnost věnovaná především managementu EV ve školách, podpoře aktivizujících metod a forem práce se žáky a koncepcím škol jako center výchovy pro UR.

V roce 2012 na základě komplexního hodnocení dlouhodobějších proenvironmentálních aktivit získaly dvě pražské školy, kolektivní členové KEV, titul Škola udržitelného rozvoje na období 2013 – 2015.

Kolektivními členy KEV v Praze je v současnosti 19 základních a středních škol. Dalšími kolektivními členy KEV jsou Národní ústav vzdělávání, oddělení odborného školství a Institut vzdělávání a poradenství ČZU. Dalších 20 individuálních členů jsou pedagogové různých typů škol včetně vysokých.

Pokračováním a implementací výstupů systémového projektu JPD 3 MHMP, jehož partnery byl KEV, o.s. a Pedagogická fakulta UK v Praze je působení Krajské skupiny KEV na území Prahy, jejímž úkolem je předávání aktuálních informací koordinátorům EVVO, kteří ukončili v rámci projektu specializační studium a následně realizovat jejich setkávání a výměnu zkušeností. V roce 2012 je připravováno 1. setkání koordinátorů HMP.

Sdružení TEREZA

Sdružení TEREZA je vzdělávací organizací, která spolupracuje se základními a středními školami z celé ČR. Od roku 1990 vytváří vzdělávací programy a materiály, které s využitím metod aktivního učení napomáhají učitelům s realizací environmentální výchovy ve školách. V roce 2012 se programů zúčastnilo přes 94 000 žáků.

Vizi Sdružení TEREZA je společnost, ve které mají lidé rádi přírodu a místo, kde žijí, rozumí životnímu prostředí a jednájí v souladu s udržitelným rozvojem. Posláním je vzdělávat děti, které budou takovou společnost vytvářet.

- Organizování a koordinace dlouhodobých mezinárodních programů v ČR:
- **Ekoškola** - žáci se učí o environmentálních tématech ve výuce a zároveň sami realizují praktické kroky vedoucí k šetrnějšímu provozu školy. V Praze zapojeno 29 škol.
- **GLOBE** – program podporuje zájem žáků o přírodní vědy. Žáci měří a pozorují přírodní jevy, odhalují a řeší environmentální problémy ve svém okolí. Naměřená data zasílají do mezinárodní databáze NASA. V Praze zapojeno 24 škol.
- **Les ve škole** – program pomáhá dětem poznávat lesní ekosystém a porozumět přírodním dějům, vytvořit si pozitivní vztah k přírodě a místu, kde žijí. Program podporuje výuku v terénu, žáci se učí o lese v lese. V Praze je zapojeno 18 škol.
- Pořádání **ekologických výukových programů** pro žáky ze škol v Praze a okolí: realizováno 203 převážně tříhodinových programů pro 3771 žáků. Udělení prestižního **mezinárodního titulu Ekoškola** devíti pražským školám – titul získaly poprvé: ZŠ T. G. Masaryka v Praze 12, ZŠ Jana Wericha, ZŠ a MŠ Červený vrch, Gymnázium Praha 8 Ústavní titul obhájily: ZŠ Praha 10, Nad Vodovodem 81/460, ZŠ a MŠ Lyčkovo nám. - Smysluplná škola, ZŠ Chmelnice, Praha 3, ZŠ a MŠ Jana Ámose Komenského a ZŠ Praha 9-Kyje,

Šimanovská 16.

- Pořádání vzdělávacích seminářů pro učitele: **celkem 50 seminářů pro 815 účastníků** z celé ČR.
- Tvorba **výukových materiálů**: 11 výukových, inspiračních nebo metodických materiálů k environmentální výchově. Vytvořena a spuštěna online interaktivní Příručka pro žáky zapojené v programu Ekoškola.
- Koordinace programu Škola pro udržitelný život vyhlášeného **Nadací Partnerství** a **Střediskem ekologické výchovy Sever**.
- Organizace **veřejných akcí pro rodiče s dětmi** v Praze: V TEREZE není nuda, akce k Zažít město jinak.
- Realizace projektu 3xR (Reduce, Reuse, Recycle) zaměřeného na propagaci znovuvyužití odpadových materiálů – výstava v MeetFactory a na Design Bloku, cca 12 000 účastníků.

Středisko ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr

Historické prostory a osmihektarový přírodní areál hostivařské usedlosti Toulcův dvůr, který je v majetku Magistrátu hl. m. Prahy, spravuje a naplňuje rozmanitou činností sdružení neziskových organizací. Jejich cílem je prožitkem vychovávat všechny věkové skupiny obyvatel Prahy k šetrnému vztahu k našemu životnímu prostředí.

Toulcův dvůr je součástí původní zástavby osady Hostivař a je evidován ve Státním seznamu kulturních památek. Od roku 1993 je statek vyčleněn pro neziskové ekologicko-výchovné účely. Jde o projekt, který slouží pro praktickou environmentální výchovu a zvyšování ekologického povědomí veřejnosti, zejména obyvatel města Prahy.

- **Akce pro veřejnost**: Celkem bylo připraveno 144 akcí pro širokou veřejnost. Byly to celodenní sobotní akce (Biojarmark a Dožínkové slavnosti, Den Země, Světový Den Zvířat, Den Stromů, Evropská noc pro netopýry a mnohé další), i odpolední akce určené především pro rodiny, přednášky, promítání a další. Celkem tyto akce navštívilo více než 17.000 návštěvníků
- **Ekologické výchovné programy pro základní, střední i mateřské školy**: V tomto období bylo pro děti z Prahy a okolí realizováno celkem 886 programů (15.874 dětí)
- **Semináře**: Pro pedagogické pracovníky i odbornou veřejnost jsme připravili celkem 36 seminářů, kterých se účastnilo 446 osob. Celý rok probíhalo Specializační studium pro pedagogické pracovníky, účastnilo se ho 19 učitelů z MŠ. Pro studenty VŠ bylo vedeno celkem 12 seminářů, kterých se účastnilo 201 studentů především z ČZU, PedF UK a JČU.
- **Volnočasové aktivity pro děti**: Celoročně zajišťuje SEV řadu volnočasových kroužků pro děti, v tomto roce jich bylo 30 a docházelo na ně 203 dětí. Připraveno bylo také 14 letních a zimních táborů, včetně příměstských pro celkem 304 účastníků. Pro nejmenší zajišťuje SEV činnost Rodinného centra Mateřídouška, jehož akcí se zúčastnilo 7.457 účastníků.
- **Dobrovolnická činnost**: V průběhu celého roku spolupracovalo středisko s firemními a individuálními dobrovolníky z ČR i ze světa, celkem v roce 2012 pomáhalo 402 dobrovolníků.
- **Odborné praxe pro studenty**: V rámci dlouhodobé spolupráce zajišťuje SEV odborné a učební praxe pro studenty z celé řady SŠ a VŠ, v tomto období absolvovalo sedmi a vícedenní praxi 89 studentů.
- **Mateřská škola Semínko a Lesní mateřská škola**: Do vzdělávacího programu MŠ a lesní mateřské školy je zařazeno celkem 76 dětí.
- **Zaměstnávání osob se zdravotním znevýhodněním**: V Toulcově dvoře bylo v rámci sociálního podniku zaměstnáno 18 osob se zdravotním postižením, další dvě osoby docházely na pracovní terapii.

Ve Středisku ekologické výchovy hl. m. Prahy probíhala po celý rok 2012 řada aktivit v přírodním areálu – výsadba nových stromů, údržba jednotlivých biotopů, každodenní zajištění provozu výukové farmy hospodářských zvířat, údržba 2 naučných stezek aj.

Toulcův dvůr a jeho areál navštíví ročně více než 30.000 individuálních návštěvníků, kteří sem chodí za poučením i odpočinkem.

Od roku 2011 má Toulcův dvůr nové Infocentrum. Návštěvníkům nabízí nejen informace o dění na Toulcově dvoře, ale také v jeho okolí. K dispozici je průvodcovská služba po areálu, internet zdarma, mapy okolí, ekoporadna či obchůdek s místními výrobky. Infocentrum zvyšuje atraktivitu a návštěvnost celého mikroregionu městských částí Prahy 10, 11 a 15.

Školami a jinými organizacemi z Prahy jsou využívány i služby některých středisek a organizací zaměřených na EVVO sídlících mimo Prahu (např. SEV Chaloupky, SEVER, Dřípatka aj.). Významné aktivity se zaměřením na osvětu veřejnosti vyvíjely např. Zelený kruh (Informační centrum pro veřejnost/Ekolinka, kampaň Hra o Zemi aj.) a sdružení ARNIKA. EVVO tvoří důležitou součást naplně a zaměření České společnosti ornitologické (ČSO) sídlící na v Praze 5 na Smíchově.

K mimoškolní EVVO dětí, mládeže i dospělé veřejnosti významně přispívají i správy chráněných krajinných oblastí v okolí Prahy (SCHKO Český kras, SCHKO Kokořínsko, SCHKO Křivoklátsko).

Více informací o aktivitách NNO v Praze lze nalézt na webových stránkách jednotlivých organizací.

FINANCOVÁNÍ EVVO V PRAZE

Financování z rozpočtu hl. m. Prahy zahrnuje jednak prostředky určené na realizaci Akčního plánu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v Praze pro daný rok, dále část prostředků poskytnutých v rámci grantů na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy (agendu zabezpečoval v roce 2012 RVP MHMP), Celoměstských programů podpory vzdělávání na území hl. m. Prahy a Celoměstských programů podpory využití volného času dětí a mládeže na území hl. m. Prahy (agendu zabezpečoval v roce 2012 SMT MHMP).

Část projektů v oblasti EVVO realizovaných na území hl. m. Prahy byla financována či spolufinancována také z dalších zdrojů (grantové programy jednotlivých MČ, výběrové řízení MŽP na podporu projektů předložených občanskými sdruženími a obecně prospěšnými společnostmi, grantové programy nadací, finanční dary firem a jednotlivců aj.).

Tab. E5.1 : Financování EVVO v hl. m. Praze z rozpočtu hl. m. Prahy v letech 2008-2012

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
AP KK EVVO	5 692 951,00	6 984 169,00	6 848 682,50	9 000 000,00	10 800 000,00

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Provoz středisek ekologické výchovy HMP (SEV Toulcův dvůr a SEV Lesů hl. m. Prahy)	5 662 503,50	6 174 943,50	5 475 652,00	5 286 164,00	5 016 833,00
Granty na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy (oblast EVVO) *	5 828 900 (54 podpořených projektů)	6 883 000 (67 podpořených projektů)	3 213 000 (34 podpořených projektů)	4 797 710 (25 podpořených projektů)	4 035 000 (26 podpořených projektů)
Celoměstské programy podpory vzdělávání na území hl. m. Prahy (oblast EVVO) *	196 500 (3 podpořené projekty)	125 000 (2 podpořené projekty)	250 000 (3 podpořené projekty)	308 100 (4 podpořené projekty)	116 000 (2 podpořené projekty **)
Celoměstské programy podpory využití volného času dětí a mládeže na území hl. m. Prahy (oblast EVVO) *	32 000 (2 podpořené projekty)	95 000 (4 podpořené projekty)	125 000 (5 podpořených projektů)	220 000 (6 podpořených projektů)	180 000 (6 podpořených projektů)

* Rozlenní projekt na projekty v oblasti EVVO a ostatní je orientaní.

** Skutená ástka pro oblast EVVO je vyšší - podpoeny byly dále také projekty na poádání školních soutží, které zahrnovaly více tematických oblastí, mezi nimi oblast EVVO.

Zdroj: MZO MHMP, SMT MHMP